

הבית אסורים בגיזה ועבודה, ושוב יקשה למה צריך לדרוש מקרא לפוטרם מראשית הגז.

ומתריצין: האיסור שהזכיר רבי אליעזר — **מדרבנן** הוא, אבל מדאורייתא מותרים בגיזה. ולפיכך **סלקא דעתך אמינא, הואיל ומדאורייתא בני גיזה נינהו, היכא דגזו ליה ועבר על האיסור דרבנן, ליתבי ליה לכהן**

ראשית הגז, קא משמע לן קרא שפטור משום שהצאן אינו נחשב "צאנו" ואף שמותר לגוזזו אין הגיזה מחייבת אלא הצאן⁽¹²⁾.

ומקשינן: **והא קדיש לה הרי הצמר של הקדש הוא ואיך סלקא דעתא שיתן לכהן צמר של הקדש?**⁽¹³⁾

[למעילה יג.] הקשה שבהמשך סוגיין משמע שכל הנידון הוא מצד הכחש שחל בגיזת הבהמה ולא מצד איסור העבודה עצמו. ועוד שאם הגיזה נאסרת רק מצד עבודה, למה הוצרך הפסוק לכפול ולומר לא תעבוד בכור שורך ולא תגזו בכור צאנך, והרי זה וזה הוא איסור עבודה. [ובפשטות נראה שהמרדכי גרס כגירסא המובאת בתוס' רא"ש ובדק"ס הא לאו בני גיזה נינהו דכתיב לא תעבוד].

ויתכן שראית המרדכי היא מקושית המנחת חנוך, שבסוגיין מוכח שיש חיוב גם על פחות משיעור גיזה והיינו מצד איסור העבודה שבגיזה. ומה שהוצרך הכתוב לומר "ולא תגזו" לאיסור גיזה גם במתה, יתכן לפרש שהוא משום שאיסור עבודה אינו שייך במתה, ואילו איסור גיזה במוקדשין נוהג גם במתה, כדמוכח בספרי פר' ראה ובתוס' בכורות [כה:]: שהביאו מקרא שהותרה גיזה לאחר זביחה, ומשמע שהיתרה תלוי בשחיטת הקרבן ואילו מתה גיזתה אסורה.

אמנם במנחת חינוך [תפד] כתב שאין איסור גיזה במוקדשין אחר מיתה וראייתו שהרי ראשית הגז אינו נוהג אחר מיתה וכתב **הכסף משנה** [ה"ז] שהטעם לכך כי אחר שמת לא גז מקרי ולא צאן מקרי, ומסתבר שהוא הדין לגיזת קדשים, וחילק בין איסור גיזה בשבת שנאסר גם במתה דהיינו רק משום עוקר דבר מגידולו, אף שאינו נחשב "גז".

ובדעת תוס' צריך לומר כטעם הרדב"ז שאין

ראשית הגז במתה משום שהוקש לבכור או למעשר, אבל בקדשים אפילו במתה אסור לגזוז אלא במקום שיש היתר שחיטה. או שיפרשו כמש"כ בקריית ספר [הנ"ל] שאין מצות ראשית הגז אלא בגיזה כדרכה, ומתה אין דרכה לגזוז, אך ודאי נקראת גיזה ואסורה בקדשים. [ודברי הכ"מ תמוהים מיומא מט: ששה שחוט נקרא שה].

12. הרמב"ם [ה"ב] הביא את מסקנת הגמרא ת"ל צאנן ואין אלו צאנו, והיינו כפשוטו, שאף על פי שאסורין מדרבנן, הוה אמינא שיתחייב מן התורה כי אין עליהן איסור דאורייתא שיעכב את החיוב לתת. ולכך הוצרך קרא למעט מטעם אחר.

וראה בארצות החיים [יג ס"ק א] שהוכיח מסוגיין שאיסור דרבנן מעכב דאין דאורייתא, ומשמע שביאר בסוגיין שהפסוק מלמד כי האיסור דרבנן שלא לגזוז בדה"ב מעכב שלא יתן גיזת בדק הבית, ולכאורה אף כהבנתו אין זו ראייה, שהרי יתכן לבאר שהפסוק מלמד שהאיסור דרבנן מעכב את צירוף הגיזה לשיעור, וכמבואר בהערה 10 שאיסור גורם שלא יעמדו לצירוף, ומסתבר שלשם כך אין צורך באיסור דאורייתא דוקא, אלא כל שאין דרכו להצטרף, מעכב.

13. בלב אריה כתב בסוגיין עוסקת באופן שכל